

Utveckling Socialtjänsten i Dalsland

Skärpta regler för försäljning av folköl - klass II

Den 1 juli 2001 har nya bestämmelser i alkohollagen trätt i kraft. Samtliga kommuner i Dalsland utövar gemensam tillsyn över försäljningen och vill därför med detta brev informera om vad som gäller från och med halvårsskiftet 2001.

Som tidigare gäller att folköl får säljas om:

- * verksamheten bedrivs i en lokal som är godkänd som livsmedelslokal enligt 22 § tredje stycket i livsmedelslagen
- * försäljning av matvaror bedrivs i lokalen (5 kap 6 § alkohollagen)
- * samt att folköl inte får säljas till den som inte fyllt 18 år (3 kap 8 § alkohollagen)

Anmälningsplikt införs

Från och med halvårsskiftet 2001 är den som bedriver försäljning (= detaljhandel eller servering) av folköl skyldig att anmäla detta till den kommun där försäljningen sker.

Den som redan säljer folköl med laglig rätt före den 1 juli 2001 behöver inte lämna in sin anmälan förrän den 31 december 2001 för att få fortsätta försäljningen även efter årskiftet 2001/2002.

Den som däremot vill börja sälja folköl från och med den 1 juli 2001 eller därefter, måste först anmäla detta till kommunen senast samma dag som försäljningen påbörjas (se bifogad anmälningsblankett).

Försäljaren skall utöva egentillsyn

Den som bedriver försäljning av folköl skall utöva särskild tillsyn över försäljningen. För denna egentillsyn skall det finnas ett för verksamheten lämpligt program (egentillsynsprogram) se 5 kap 6 § alkohollagen.

Ett egentillsynsprogram bör beskriva hur personalen skall få utbildning i alkohollagens bestämmelser avseende folkölsförsäljning. Detta gäller framförallt hur ålderskontrollen för 18-årsgränsen skall tillämpas. Enligt alkohollagen skall den som lämnar ut folköl *förvissa sig* om att köparen har fyllt 18 år. En lämplig regel kan vara att legitimation bör krävas av alla som ser ut att vara under 25 år (jämför med Systembolagets rutiner). Folköl får inte heller säljas till någon som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller om det finns särskild anledning anta att folkölet är avsett för någon som inte själv skulle få köpa (langning).

Egentillsynsprogrammet skall alltid finnas tillgängligt på försäljningsstället bl.a. för myndighetens kontroll och det bör observeras att försummelse i fråga om egentillsynen kan komma att utgöra grund för beslut om förbud mot försäljning av folköl (se nedan).

Ölförsäljningsansvariga skall utses

Det skall finnas minst en ölförsäljningsansvarig person, som fyllt 18 år, och vars uppgift är att finnas till hands vid eventuella problem med försäljningen av folköl.

Dessa personer skall namnges i egentillsynsprogrammet och skriftligen bekräfta att de har åtagit sig uppdraget och är införstådda med alkohollagens bestämmelser.

Det bör påpekas att varje person som säljer folköl i strid mot reglerna riskerar att dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Såväl företagaren som samtliga anställda som har kassaarbete ska ha kunskap om försäljningsreglerna och varför de finns. Handlaren skall vara medveten om att försäljningsförbud kan meddelas honom. Han skall också informera personalen om deras personliga ansvar (3 kap 8 § och 10 kap 7 § alkohollagen). I programmet bör företagaren ange hur han förmedlar kunskap om försäljningsreglerna till de anställda och hur ofta repetition av reglerna bör göras. Det kan vara lämpligt att regelbundet och i vart fall årligen ha en genomgång av regelverket. Vad gäller nyanställda skall företagaren informera dessa om reglerna innan de påbörjar kassaarbete. Företagaren bör också föra dokumentation över när nyanställda informerats om försäljningsreglerna m.m.

Om försäljningsbestämmelserna trots allt inte efterlevs ska handlaren omedelbart vidta åtgärder för att förhindra en upprepning. Av programmet bör framgå vilka åtgärder han avser att vidta. Lämpliga åtgärder i detta sammanhang kan vara att omedelbart rekapitulera försäljningsbestämmelserna för personalen, att under viss tid bedriva manuell (d.v.s. över disk) försäljning av ölet och att under vissa tidpunkter på dygnet helt upphöra med ölförsäljningen.

En checklista för egentillsyn kan se ut så här:

- utse försäljningsansvarig/a
- informera nyanställda om regler och rutiner och varför den finns
- repetera regelbundet regler och rutiner för personalen
- utföra regelbunden intern kontroll av att personalen följer reglerna
- tillse att det finns tydlig information om reglerna anslagen i butiken
- dokumentera att åtgärderna i programmet vidtagits

Försäljning kan förbjudas i upp till 12 månader

Föranleder folkölsförsäljning oordning eller onykterhet eller om alkohollagens bestämmelser inte följs (t.ex. genom försäljning till underåriga) får kommunen förbjuda fortsatt försäljning i sex månader. Vid upprepad eller allvarlig försummelse får förbudet utökas till 12 månader (7 kap 21 § alkohollagen).

Vem får sälja folköl?

Tillståndsplikten för detaljhandel med och servering av folköl ersattes 1995 med en automatisk rätt att bedriva ölförsäljning under villkor att verksamheten bedrivs i en lokal som är godkänd som livsmedelslokal samt att försäljning av matvaror sker i lokalen. Med matvaror avses i detta sammanhang, enligt alkoholinspektionen, varor ur det vanliga livsmedelssortimentet. Dit räknas pizzor, piroger, smörgås och portioner av hämtmat. Varor ur det s k. Kiosksortimentet, t.ex. glass, konfektyrer, snacks, kaffe, te, frukt kex och liknande, anses däremot *inte* vara matvaror. Det måste vara fråga om en faktisk försäljning av matvaror, d.v.s. att butiken har ett sortiment av matvaror som inte är alltför smalt. Det räcker alltså inte med att ha några enstaka matvaror på en hylla.

Den som säljer folköl utan att dessa förutsättningar är uppfyllda kan inte av kommunen förbjudas att fortsätta med försäljningen, eftersom denna försäljning redan från början är *förbjuden*. Detta är istället ett ärende för polismyndigheten (se nedan).

Folköl kan tas i beslag

Innehav av folköl i uppenbart syfte att olovligen säljas straffbeläggs (10 kap 5 § alkohollagen). Detta innebär att folköl som säljs i lokaler som inte uppfyller alkohollagens bestämmelser (icke godkänd livsmedelslokal eller otillräckligt matvaruutbud) får beslagtogs av polismyndigheten.

Kommunen tar ut en tillsynsavgift

Kommunen får ta ut tillsynsavgift av den som bedriver folkölsförsäljning enligt kommunallagens självkostnadsprincip. Avgiftens storlek fastställs varje år av kommunfullmäktige. Kontakta din kommun för mer information om avgiftens storlek.

Ytterligare upplysningar

Önskas ytterligare upplysningar om de nya bestämmelserna avseende folköl klass II, så kontakta:

Utveckling Socialtjänsten i Dalsland
Yvonne Pettersson telefon 0530-18160